

- vykladacha vyshchoyi shkoly: teoretychnyy aspekt. ScienceRise: pedahohichna osvita [Essence argumentation of the teacher professional development of higher school: theoretical aspects. ScienceRise: Pedagogical Education]. 1 (21). 22-26. [in Ukraine]
- Sultanova, L.Y. (2018). Teoretychni ta metodychni zasady polikulturnoyi osvity maybutnoho vykladacha vyshchoho pedahohichnoho navchalnoho zakladu [Theoretical and methodical principals of polycultural education of higher pedagogical educational institution's future teacher]. Dys. ... dokt. ped. nauk: 13.00.04. Kyiv. 507 [in Ukraine].
- Shynkaruk, V.I. (Red.). (1973). Filosofskyy entsyklopedychnyy slovnyk. [Philosophical encyclopedic dictionary]. Kyiv. 751. [in Ukraine]
- Yahupov, V.V. (2002). Pedahohika: Navch. posibnyk. [Pedagogy: [Textbook. Manual]. Kiev. Lybid. 560. URL: https://eduknigi.com/ped_view.php?id=166 [in Ukrainian].

УДК 378.018.8..373.011.3-051]:376

DOI: [https://doi.org/10.35387/od.1\(17\).2020.59-67](https://doi.org/10.35387/od.1(17).2020.59-67)

Малишевська Ірина Анатоліївна – доктор педагогічних наук,
професор кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Уманського
державного педагогічного університету імені Павла Тичини
ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0003-0889-2552>
E-mail: irinamalysh66@gmail.com

УДОСКОНАЛЕННЯ ПІДГОТОВКИ ПЕДАГОГІЧНИХ ФАХІВЦІВ ДО РОБОТИ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ

Анотація. Оглядову статтю присвячено дослідженню шляхів удосконалення підготовки педагогічних фахівців до роботи в умовах інклюзивної освіти. Акцентовано, що інклюзивна освіта феноменологічно пов'язана з розвитком інклюзивного суспільства, що засвідчує етапність її розбудови: ексклюзія, сегрегація, інтеграція, інклюзія. Визначено гуманістичні засади інклюзивної освіти. Зазначено, що її цінності та принципи базуються на визнанні значущості кожного суб'єкта освітнього процесу.

Виокремлено основні чинники впливу на підготовку та перепідготовку педагогічних фахівців до роботи в умовах інклюзивної освіти. Окреслено основні причини не готовності педагогічних працівників забезпечити дітям з особливими освітніми потребами якісне інклюзивне навчання. З'ясовано, що підготовку педагогічних фахівців до роботи в умовах інклюзивної освіти необхідно здійснювати на всіх рівнях: від системи навчання здобувачів вищої освіти до системи підвищення кваліфікації досвідчених практиків. Відзначено, що в Україні активізувався пошук стратегічних напрямів професійної підготовки педагогічних кадрів до роботи з дітьми з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання. Акцентовано увагу на перспективних завданнях підготовки педагогів для освітньої інклюзії, розв'язання яких необхідно

покласти на педагогічні заклади вищої освіти. Доведено, що нагальною потребою має стати удосконалення змісту підготовки педагогічних фахівців у галузі інклюзивної освіти.

Окреслено перспективні шляхи удосконалення системи підготовки педагогічних фахівців закладів дошкільної загальної середньої освіти до роботи в умовах освітньої інклюзії. До шляхів удосконалення віднесено введення нових спеціалізацій, наповнення навчальних планів дисциплінами інклюзивного спрямування, включення інклюзивно зорієнтованих змістових модулів до загальних навчальних курсів та методик фахових дисциплін педагогічних спеціальностей.

Ключові слова: інклюзивна освіта, інклюзивне навчання, діти з особливими освітніми потребами, методологічні засади, удосконалення підготовки педагогічних фахівців.

Malyshevska Iryna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor of Special Education Department, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0003-0889-2552>

E-mail: irinamalysh66@gmail.com

IMPROVEMENT OF PEDAGOGICAL PROFESSIONALS' TRAINING FOR WORKING IN CONDITIONS OF INCLUSIVE EDUCATION

Abstract. *The article investigates methodological foundations of pedagogical specialists' preparation for working in conditions of inclusive education. It has been emphasized that inclusive education is phenomenologically connected with the development of an inclusive society, which testifies to its development stages: exclusion, segregation, integration, inclusion. The humanistic principles of inclusive education have been determined. It has been noted that its values and principles are based on the recognition of each subject's importance in the educational process.*

The main factors influencing teachers training and retraining to work in an inclusive education have been identified. The main reasons for teachers' unwillingness to provide children with special educational needs with quality inclusive education have been outlined. It has been found that training teachers to work in an inclusive education should be carried out at all levels: from higher educational system to advanced training system of experienced practitioners.

It has been noted that in Ukraine the search for strategic directions of professional teachers training to work with children with special educational needs in inclusive education has intensified. Emphasis has been placed on prospective tasks of teachers training for educational inclusion, the solution of which should be left to pedagogical institutions of higher education. It has been proved that there is an urgent need to improve the training content for pedagogical specialists in the field of inclusive education. Perspective ways of improving the training system of pedagogical specialists of preschool general secondary education institutions to work in the conditions of educational

inclusion have been outlined. The improvement ways include the introduction of new specializations, filling curricula with disciplines of inclusive orientation, adding inclusive-oriented content modules in general training courses and methods of professional disciplines of pedagogical specialties.

Key words: *inclusive education, inclusive training, children with special educational needs, methodological principles, improving pedagogical specialists' training.*

Постановка проблеми, її актуальність. Освіта є одним із пріоритетних напрямів державної політики України. Внаслідок впливу світових процесів демократизації і гуманізації, зарубіжного освітнього простору у сучасній українській освітній системі формується нова модель освіти без бар'єрів – інклюзивна. Вона базується на гуманістичній філософії, відкритій до особливостей, проблем, потреб, здібностей особистості, на визнанні рівноправності та урахуванні дитячої розмаїтості.

Сьогодення окреслює інклюзивну освіту як освітню систему, що забезпечує здобуття якісної освіти на всіх освітніх ланках усім дітям без обмежень шляхом впровадження інклюзивного навчання. Інклюзивна освіта визначається ідеологією дитиноцентризму. Її цінності та принципи базуються на визнанні значущості кожного суб'єкта освітнього процесу. Водночас соціально-економічний розвиток України зумовлює необхідність удосконалення теоретико-методологічного підґрунтя інклюзивної освіти. Провідною метою інклюзивної освіти є не лише усвідомлення сучасних світових тенденцій, новітніх науково-методичних розробок і досягнень, а й необхідність формування нового мислення, спрямованого на синтез наукових знань і толерантного ставлення до осіб з особливими освітніми потребами. Такий підхід актуалізує підготовку педагогічних фахівців, здатних працювати згідно з новими методологічними орієнтирами, які окреслює інклюзивна освіта.

Розбудова інклюзивної освітньої системи потребує визначення методологічних засад підготовки педагогічних фахівців до роботи в умовах інклюзивного навчання, формування професійної здатності виконувати функції модератора й визначати індивідуальну освітню траєкторію дитини з особливими освітніми потребами.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Розроблення теоретико-методологічних засад розбудови інклюзивної освіти в Україні та технологічних основ впровадження інклюзивного навчання було започатковано науковцями Інституту спеціальної педагогіки та психології імені М. Ярмаченка НАПН України (В. Засенко, А. Колупаєва, О. Таранченко, Е. Данілавічюте, О. Федоренко, Л. Коваль та ін.).

Теоретичні та практичні аспекти підготовки різнопрофільних фахівців до роботи в умовах інклюзивної освіти розглянуто у наукових працях зарубіжних і вітчизняних дослідників: В. Гладуш, Т. Дегтяренко, І. Демченко, Дж. Демпелер, Р. Джордж, В. Засенко, А. Колупаєва, З. Ленів, С. Литовченко, Т. Лормана, Дж. Лупарт, І. Малишевської, О. Мартинчук, Л. Савчук, Т. Сак, О. Таранченко, І. Татьянчикової, О. Федоренко, Д. Харві,

Д. Чемберс та інші. Науковці одностайно стверджують про необхідність системної підготовки психолого-педагогічних кадрів до роботи з дітьми з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання. Аналіз науково-педагогічної літератури засвідчує різноманітні підходи до вирішення проблеми підготовки та перепідготовки педагогічних фахівців до роботи в умовах освітньої інклюзії, що ґрунтуються на визнанні та врахуванні в освітньому процесі дитячого розмаїття та задоволення їхніх освітніх потреб. Аналіз їх наукових розвідок засвідчує, що для впровадження інклюзивного навчання в закладах освіти педагоги мають змінюватися. Це означає, що вони мають прийняти і усвідомити нову освітню парадигму, оновлені форми організації освітнього процесу, розробити курикулум освітнього, виховного, корекційно-розвиткового процесів, опанувати педагогічні технології інклюзивного навчання.

Мета статті – здійснити аналіз шляхів удосконалення підготовки педагогічних фахівців до роботи в умовах інклюзивної освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження. Аналіз зарубіжного й вітчизняного досвіду, сучасних освітніх тенденцій дозволяє виокремити основні чинники впливу на підготовку та перепідготовку педагогічних фахівців до роботи в умовах інклюзивної освіти, зокрема:

- прискорене впровадження інклюзивного навчання дітей з особливими освітніми потребами у закладах дошкільної, загальної середньої освіти;
- недостатня обізнаність педагогічних фахівців закладів дошкільної, загальної середньої освіти з методологічними засадами інклюзивної освіти, технологічними та методичними засобами впровадження інклюзивного навчання;
- збільшення академічного компоненту при формуванні практичних професійних компетентностей здобувачів вищої освіти, необхідних для роботи з дітьми з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання;
- недостатнє усвідомлення викладацького складу закладів вищої освіти значущості, особливостей та змісту професійної діяльності педагогічних фахівців в умовах інклюзивної освіти.

Сучасний етап розвитку інклюзивної освіти в Україні сповнений протиріч і проблем. Найбільша з них це – не готовність педагогічних працівників забезпечити дітям з особливими освітніми потребами якісне інклюзивне навчання. До основних причин належать такі: непоінформованість про сутність інклюзивного навчання та важливість його впровадження у закладах дошкільної, загальної середньої освіти; відкрите нерозуміння професійних обов'язків різнопрофільних фахівців в умовах інклюзивного навчання; неспроможність навчати одночасно дітей з нормотиповим розвитком та з особливими освітніми потребами в інклюзивному класі/групі; побоювання педагогічними працівниками, що некомпетентність в питаннях інклюзивного навчання стане очевидною для колег та адміністрації закладу освіти; не розуміння професійної співпраці з різнопрофільними фахівцями (наприклад асистентом вчителя інклюзивного

класу, асистентом вихователя інклюзивної групи, психолога, вчителя-дефектолога, логопеда, соціального педагога та інших); підтримка інклюзії з боку керівників закладів дошкільної, загальної середньої освіти досить слабка; недосконала матеріально-технічна база закладу дошкільної, загальної середньої освіти та його безбар'єрність тощо.

Подолання вищезначених проблем потребує удосконалення професійної підготовки та перепідготовки педагогічних фахівців у галузі інклюзивної освіти. Система підготовки педагогічних кадрів до роботи з дітьми з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання на нинішньому етапі реформується з урахуванням прогресивних світових тенденцій і характеризується інноваційною стратегією: від інституціалізації до інклюзії. Інноваційна методологічна парадигма такого реформування заснована на принципах дитиноцентризму, що передбачає виявлення природних нахилів кожної дитини, створення умов для їх успішного розвитку, сприяння самореалізації спочатку в навчанні, а потім і в житті. Принципи дитиноцентризму зумовлюють стратегію надання освітніх послуг дітям з особливими освітніми потребами у закладах, які обирають їхні батьки з урахуванням особливостей організаційно-педагогічного, навчально-методичного та корекційно-розвиткового супроводів (Засенко & Колупаєва, 2014).

Важливими умовами ефективності інклюзивної форми навчання є підготовка педагогічних кадрів закладів дошкільної, загальної середньої освіти до вирішення загальних і спеціальних завдань: визначення функцій різнопрофільних фахівців, їх професійної співпраці в організації і забезпеченні ефективного функціонування інклюзивного освітнього середовища. На думку А. Колупаєвої (2011), запровадження інклюзивного навчання має відбуватися поступово, у міру підготовки кваліфікованих різнопрофільних кадрів і зміни ставлення суспільства до дітей з особливими освітніми потребами.

О. Таранченко наголошує, що першочерговим завданням є якісна підготовка та перепідготовка педагогічних кадрів та профільних фахівців для забезпечення ефективного психолого-педагогічного супроводу осіб з особливими освітніми потребами у закладах загальної середньої освіти (Таранченко, 2013, с. 391). Модернізацію національної системи освіти у напрямі інклюзивних тенденцій, дослідниця вбачає у необхідності удосконалення вищої педагогічної системи і системи підвищення кваліфікації психолого-педагогічних кадрів, яка передбачає:

- «забезпечення спеціальної підготовки і перепідготовки педагогічних кадрів для впровадження інклюзивної практики;
- запровадження системної організаційно-методичної, консультативної, просвітницької роботи серед освітян, батьків, громадськості стосовно можливостей забезпечення варіативності освітніх маршрутів для дітей з особливими освітніми потребами за умови надання визначеного спектра супровідних послуг» (Таранченко, 2013, с. 420-421).

Наукові розвідки Г. Косаревої (2014), О. Мартинчук (2015) доводять, що особливої актуальності набуває підготовка педагогічних

фахівців дошкільної та початкової освіти до роботи в умовах освітньої інклюзії. Сьогодні вихователі та вчителі початкових класів закладів дошкільної, загальної середньої освіти не повністю усвідомлюють сутність інклюзивної освіти, недостатньо володіють відповідними знаннями й уміннями, щодо інклюзивного навчання дитячого розмаїття. Такий висновок зроблено за результатами аналізу навчальних планів та програм підготовки вищеозначених фахівців, якими передбачено вивчення лише дисципліни «Основи інклюзивної освіти». Ми погоджуємося з думкою О. Мартинчук, що «система вищої освіти залишається інертною щодо використання наявних можливостей з формування професійної компетентності майбутніх вчителів у сфері забезпечення інклюзивної форми навчання дітей з особливими освітніми потребами» (Мартинчук, 2015).

Для вирішення кадрових проблем в інклюзивній освіті Т. Дегтяренко пропонує введення нових об'єднаних спеціальностей, які забезпечать універсальні знання майбутнім педагогічним фахівцям на рівні бакалавра, що передбачає модифікацію системи вищої освіти і надає можливість забезпечити її наступність і безперервність (Дегтяренко, 2011, с. 332). З метою забезпечення закладів дошкільної, загальної середньої освіти педагогічними фахівцями, компетентними у галузі інклюзивної освіти, З. Ленів пропонує: налагодити систему міжнародного стажування в провідних університетах Європи та північної Америки для молодих науковців, які досліджують проблеми інклюзивної освіти (Ленів, 2014).

Отже, науковці наголошують, що підготовку педагогічних фахівців для інклюзивної освіти необхідно здійснювати на всіх рівнях: від системи навчання здобувачів вищої освіти до системи підвищення кваліфікації досвідчених вихователів, учителів-практиків, керівників закладів освіти та професорсько-викладацького складу закладів вищої освіти.

Новою шкільною реформою передбачено підготовку педагогічних фахівців, які вміють навчатися впродовж життя, критично мислити, ставити цілі та досягати їх, працювати в команді, спілкуватися в багатокультурному середовищі, виконувати нову роль (коуча, фасилітатора, тьютора, модератора) в індивідуальній освітній траєкторії дитини. Суттєві зміни заплановано у процесі та змісті підготовки педагогів, які полягають у вивченні особистісно зорієнтованого та компетентнісного підходів до управління освітнім процесом. Концепцією передбачено збільшення кількості моделей підготовки вчителя, диверсифікацію форми підвищення кваліфікації (курси при ІППО, семінари, вебінари, онлайн-курси, конференції, самоосвіта (визнання сертифікатів)).

Актуалізують необхідність підготовки педагогічних фахівців до роботи в умовах інклюзивної освіти сучасні законодавчі та нормативно-правові положення (Закони України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», «Про дошкільну освіту», Концепція Нової української школи, «Положення про інклюзивно-ресурсний центр», «Примірне положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти» та інші). В цих документах

окреслено прогресивні ідеї щодо впровадження інклюзивних новацій, визначено склад, функції та роль команди фахівців психолого-педагогічного профілю з урахуванням освітніх потреб дітей з особливим освітніми потребами. Так, у Концепції нової української школи наголошено що: «у Новій школі буде заохочуватися інклюзивна освіта», для учнів з особливим освітніми потребами буде створено умови для спільного навчання з однолітками (Нова українська школа, 2016, с. 29). У Концепції обґрунтовано організацію нового освітнього середовища, зорієнтованого на проектну, командну, групову діяльності, яке передбачатиме використання нових варіантів організації навчального простору (мобільні робочі місця, окремі приміщення з відкритим освітнім простором) та застосування нових ІТ-технологій, нових мультимедійних засобів навчання тощо (Нова українська школа, 2016, с. 28). Аналіз вітчизняної законодавчої бази засвідчує загальну тенденцію державної політики щодо ефективного впровадження інклюзії на усіх рівнях освіти й удосконалення системи підготовки фахівців педагогічного профілю до роботи в умовах інклюзивної освіти.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Аналіз науково-методичної та нормативно-правової літератури дав змогу визначити низку перспективних завдань щодо удосконалення підготовки педагогічних фахівців для інклюзивної освіти: упровадження нових спеціалізацій, які забезпечать універсальні знання майбутнім фахівцям педагогічного профілю і здобуття ними відповідної кваліфікації; включення інклюзивно зорієнтованих змістових модулів до загальних навчальних курсів та методик фахових дисциплін педагогічних спеціальностей; введення до навчальних планів педагогічних спеціальностей нових навчальних курсів інклюзивного спрямування, зокрема: «Професійне співробітництво в інклюзивному навчальному закладі», «Диференційоване викладання в інклюзивному класі», «Індивідуальне оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами в інклюзивному класі», «Професійна діяльність асистента вчителя інклюзивного класу»; проведення на базі університетів курсів підвищення кваліфікації психолого-педагогічних працівників з інклюзивної освіти.

Вищезазначене спонукає нас до пошуку методичних аспектів підготовки педагогічних фахівців до роботи в умовах інклюзивної освіти. Перспективним, на нашу думку, є впровадження в освітній процес педагогічних технологій інклюзивного навчання.

Список використаних джерел

- Дегтяренко, Т. М. (2011). *Корекційно-реабілітаційна діяльність: стратегія управління*. Суми: Університетська книга.
- Засенко, В. В., Колупаєва, А. А. (2014). Діти з особливими потребами: пріоритетні напрями державної політики України в галузі освіти, соціального захисту й охорони здоров'я. *Дефектологія. Особлива дитина: навчання і виховання*, 3, 20–29.

- Колупаєва, А. (2011). Стратегічні напрями сучасної освітньої політики України. *Дитина із сенсорними порушеннями: розвиток, навчання, виховання*. С. В. Литовченко, І. М. Гудим (Ред.). Київ: О. Т. Ростунов, 2, 5–12.
- Косарева, Г. (2014). Підготовка майбутніх вихователів до впровадження інклюзивних форм навчання в освітню практику. *Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти*, 9(52), 87–90. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ozfm_2014_9_29.
- Ленів, З. (2014). Підготовка кадрів для створення оптимальних умов дітям з порушеннями психофізичного розвитку в інклюзивному середовищі. *Особлива дитина: навчання і виховання*, 3, 13–19.
- Мартинчук, О. В. (2015). Сучасні вимоги до професійної діяльності вчителя початкової школи в умовах інклюзивного навчання. URL: http://www.psyh.kiev.ua/Мартинчук_О.В._Сучасні_вимоги_до_професійної_діяльності_вчителя_початкової_школи_в_умовах_інклюзивного_навчання
- Нова українська школа*. Концептуальні засади реформування середньої школи. (2016). URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>.
- Таранченко, О. М. (2013). *Генезис національної системи освіти осіб з порушеннями слуху*. Дис. ... докт. пед. наук. Київ.

Referenses (translated and transliterated)

- Degtiarenko, T. M. (2011) *Korektsiino-reabilitatsiina diialnist: stratehiia upravlinnia* [Correction and rehabilitation activities: management strategy]. Sumy: Universytetska knyha [in Ukrainian].
- Zasenko, V. V., Kolupaieva, A. A. (2014). Dity z osoblyvymy potrebamy: priorytetni napriamy lershavnoi polityky Ukrainy v haluzi osvity, sotsialnoho zakhystu y ohkrony zdorovia [Children with special needs : priorities for the national police in education, social protection and healthcare in Ukraine]. *Defektolohiia. Osoblyva dytyna : navchannia i vykhovannia*, 3, 20–29 [in Ukrainian].
- Kolupaieva, A. (2011). Stratehichni napriamy suchasnoi osvitnoi polityky Ukrainy [Strategic directions of modern educational policy of Ukraine]. *Dytyna iz sensornymy porushennymy: rozvytok, navchannia, vykhovannia*. S. V. Lytovchenko, I. M. Hudym (Eds.). Kyiv: O. T. Rostunov [in Ukrainian].
- Kosareva, H. (2014). Pidhotovka maibutnikh vykhovateliv do vprovadzhennia inkluzyvnykh form navchannia v osvitniu praktyku [Preparation of future educators for the introduction of inclusive forms in educational practice] *Onovlennia zmistu, form ta metodiv navchannia i vykhovannia v zakladakh osvity*, 9(52), 87–90. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ozfm_2014_9_29 [in Ukrainian].
- Leniv, Z. (2014). Pidhotovka kadriv dlia stvorennia optymalnykh umov ditiam z porushenniamy psykhofizychnoho rozvytku v inkluzyvnomu seredovysshchi [Training to create optimal conditions for children with mental and physical disabilities in an inclusive environment]. *Osoblyva dytyna: navchannia i vykhovannia*, 3, 13–19 [in Ukrainian].
- Martynchuk, O. V. (2015). Suchasni vymohy do profesiinoi diialnosti vchytelia pochatkovoi shkoly v umovakh inkluzyvnoho navchannia [Modern requirements for the professional activity of a primary school teacher in inclusive education conditions]. URL : http://www.psyh.kiev.ua/Мартинчук_

- O.B. Сучасні вимоги до професійної діяльності вчителя початкової школи в умовах інклюзивного навчання [in Ukrainian].
Nova ukrainska shkola. Kontseptualni zasady reformuvannia serednoi shkoly [New Ukrainian school. Conceptual principles of secondary school reform]. (2016).
URL :<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf> [in Ukrainian].
- Tranchenko, O. M. (2013). Henezys natsionalnoi systemy osvity osib z porushenniam slukhu [The genesis of national system of education of persons with hearing impairments]. Doctor's thesis. Kyiv [in Ukrainian].

УДК 378.018.8:377.011.3-051];378.147.091.33-027.22];001.891

DOI: [https://doi.org/10.35387/od.1\(17\).2020.67-77](https://doi.org/10.35387/od.1(17).2020.67-77)

Малишевський Олег Володимирович – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри професійної освіти та технологій за профілями Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини
ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-7653-7862>
E-mail: omalysh67@gmail.com

ДОСЛІДЖЕННЯ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ МОБІЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ-ПЕДАГОГІВ У КОНТЕКСТІ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

Анотація. Стаття присвячена дослідженню практичного аспекту формування професійної мобільності майбутніх інженерів-педагогів. У статті здійснено аналіз практичної підготовки формування професійної мобільності здобувачів вищої освіти з урахуванням результатів психолого-педагогічних праць вітчизняних та зарубіжних науковців. З'ясовано, що організація практичної підготовки інженерів-педагогів зорієнтована з урахуванням потреб ринку праці.

Акцентовано на перевагах контекстного та технологічного підходів у процесі практичної підготовки майбутніх фахівців професійної освіти. Визначено, що в організації освітнього процесу високі потенціал мають когнітивно зорієнтовані технології (діалогічні методи навчання, лекції-конференції, мультимедіа лекції, семінари-дискусії, семінари-«круглі столи», проблемне навчання тощо), особистісно зорієнтовані технології (інтерактивне навчання; креативні, інтелектуально-творчі, рольові, імітаційні, ситуативні ігри; тренінги тощо), діяльнісно зорієнтовані технології (контекстне навчання; організаційно-ділові ігри; метод проєктів, зокрема науково-дослідні проєкти, кейс-метод, пізнавально-пошукові завдання тощо). Доведено, що впровадження таких технологій сприяє реалізації практичної підготовки фахівців: інтенсифікації, підвищенні ефективності та якості освітнього процесу; диференціації навчання; системну інтеграцію предметних завдань; професійно-особистісному зростанню, самореалізації